

מסורת הש"ס

א (סוּמַר לִגְלוֹ, **א**) לקמן סד: **א** מדות פ"ג מ"א, ד' ע"ס (ממחז' א:), ה' לקמן סב: **א** חגיגה יב:, ו' ש"ך למחז' לקמן דף סד: ועיי' בשנינו גוסי' אהר א' ואהר י'.

הנהגות הב"ח

א גב' נמל' פורח על אמה יסוד ועל אמה סובב: **א** שם מביא מלנן. וכן עיי' בסוכה דף מה ע"א: **א** (א) רש"י ד"ה וחסר ומביא לו' ומושיב וכו' יסוד הס"ד ומביט בזלט אמה או סובב נמחק:

שינויי נוסחאות

א כש"מ ובי"ש טקס נטל את הראש והקריף בית מוליקתו למבחה. ובסתרי' ל"מ נוס' זה, ואפשר שהוספוסו עפי' רש"י: **א** מדבחה מקום קרית (שפכ"י: כ"ח וק' ור"ב), [נד' וילג' חטא כש"מ מקדש דמים. (הוא עשית כי אלו בשמתי': **א**] בסתרי' וד"ו ובעד, ולפנינו ע"פ כה"ן ועי"ש: **א**] מיתב מקום נמחק (ש"ס וכתותי': **א**] מ"א שהוא לי' אמת וב' טפחים וגבוהו ה': בו' וזהו סוכב, וחזור ויבדיל: מלבן של כ"ח אמות וד' טפחים על כ"ח אמות וד' טפחים (כתותי': **א**] בו' נעיצו: **א**] קטנת וסיד דופת דרומית (כתה"י: **א**] מיתנת ובי חיטא לתת מורה מש"כ כזה: **א**] בו' וזהו סוכב. (כתה"י: ובי"ש): **א**] כסתרי' טקס וגבוה אמה: **א**] קטנות וסיד דופת דרומית:

א (כתה"י: **א**] מיתנת ובי חיטא לתת מורה מש"כ ודכו', וכ"מ מרש"י (נכ"ט), ובז"ק מביט כלפניו: **א**] מרמה בו' מקדש מחדר כל"ל (ש"ס), ועי' אהר א', ועי' מסה"ס: **א**] נוסף הוא על **א** אמה (ש"ס): **א**] צ"ל המזבח (כתה"י ור"ב):

א] כלן טקס דיבור מקום המקדש לדמים. פי' היסוד היה בכל המזבח אך הדמים אין ניתנין רק בחלקו של בנימין. הס"ד (ש"ס ובי"ש):

א] דהתם (נכ"י): **א**] צ"ל רבעיו (וש"ס): **א**] ל"ב ובצד מערב ל"ב אבל (כתה"י וש"ס): **א**] צ"ל לקמן (ש"ס): **א**] צ"ל יסוד (ש"ס): **א**] מ"א וקשיא לרב דאמר בבבין כלומר שברוח דרומית וברוח מזרח לא היה שם יסוד בני והבא משמע שהיה שם יסוד בניו. והס"ד ומס"ד חטא (ש"ס ובי"ש): **א**] צ"ל וזה כבש (ש"ס): **א**] צ"ל הפנימה שכנגד הבליטה (ש"ס):

א] מיתב בה נמחק (ש"ס וכתה"י: **א**] צ"ל וממלאו (ש"ס): **א**] צ"ל אבר ניתוח (ש"ס): **א**] צ"ל האבנים (ש"ס): **א**] בח' נמצאת כניסתו אמה והיסוד ברזל אמה זו סביב. הס"ד ומס"ד וחזור ומביא בו' (כ"י, וכעני' בכ"י: וש"ס): **א**] ובי' כתי"מ וק' ור' צ': **א**] הדם ליסוד מרלא קתני בו' כל"ל (שפכ"י), מ"א הדם קרי ליה יסוד (צ"פ): **א**] דלא הוא ארבע קרנות כחטאת מושהו דטעונה יסוד הא חשבנין ליה יסוד לענין דמים (בי"ש וש"ס). ועי' מ"ע: **א**] העוף ועולה העוף אין דמו בכלי ועוד דלא היה בו שירים כיוון דבעי מוציו ועוד דבמתני' (ש"ס): **א**] ס"א היינו דוקא בבמה דתביב בקרא (ש"ס): **א**] צ"ל דכיון (בי"ש): **א**] לח' מ"א אם כן חזר הוא לענין קדושת מזבח ומשני וכו' (ש"ס). ולפנינו ע"פ ביה"ח: **א**] דמתניתא לרב דתמיא כל"ל (גלי'ן): **א**] צ"ל לחות כמו דמים בו' (ש"ס):

איזהו מקומן פרק חמישי וזבחיה

חופף. כמו נוזר חופף ומפספס (שבת דף ג:) דפרוטי"ר דגרנטו"ר **בלע"ז** כאלס המחשב ודואג: **ומבדיל**. בשמי סימנין ולא כחטאת שהיא בסימן אחד ולקמן יליף לה בפרק קדשי קדשים (דף סה:): **וממלה מדמה** י.^(א) (ומקיף מחבר כמו אין מקיפין שמי חביות

(יב"ה דף לז:))

והוא מתמלה ע"י דוחקו בקיר.

ולקמן [סד:] אמרינן שעל קרן מזרחית

דרומית היא נעשית ואי אין לה

יסוד נמלא כשהוא מולקת באויר היא

נמלקת והדס נופל לארך לאיצוד וא"ת

נופל יא' על הסובב שהרי למעלה

היא נעשית הא קתמי התם עשאה

למטה מרגליו אפי' אמה אחת כשרה

דלא קפיד אלא אלמעלה מן החוט:

באוירה בעלמא קעציד. בתמיה:

אימר כך וכו'. ואיכא למימר למעלה

מג' דלאו קרקע הוא עשוי כמין

בליטה קטנה כנגד אותה הקרן לקבל

זה דס עולת העוף שלא יפול לארך

וקיר מוצח מיקרי אבל יסוד לא

מיקרי להכשיר הקרן לממן דמים

להריקין לינתן כנגד היסוד שאין יסוד

אלא המיוסד באלך: **רב אמר צננין**.

בקרן דרומית מערבית צנו היסוד

אמה באלוך הדרוס וחדלו להס כל

הדרוס וכל המזרח עד אמה סמוך

לקרן פגומית מזרחית כדאמרן (לקמן)

אובל צמורח אמה וצדרוס אמה:

לוי אומר יב' **דדמים**. יסוד היה על

פני כל המזרח יב' אבל לא נותנין דמים

בחלקו של יהודה: **יסצני מדבחה**.

בניינא גופיה משמע: יד' **אובל**

פוסס: **צמורה אמה אחס**. ובמקצוע

צפומית מזרחית משוך לצד מזרח אמה

ולא יותר כמו שצ"ריתי למעלה קשיא

ללוי דהא יב' צניינא משמע: על

שנשים ושסים. קשיא לרב דמשמע

ריבוע היה: **מן הדל**. לאו בצרבעת

רבעין יב' מחשיב אלא מצד צפון היה

ל"ב על י"א אבל דקרן דרומית מזרחית

חסרה וכל אמה לדרוס ואמה למזרח:

נמלא פורח על אמה יסוד ועל אמה

סובב. ולקמן יח' הוא בפרק קדשי

קדשים (דף סב:) דרמינן ממתיתין אהדדי דתנן חדא כבש היה לדרומו של מזבח אורך ל"ב [מדות פ"ג מ"ג] והמזבח ל"ב אורך הרי אורך המזבח והכבש ס"ד וכי מני לכו אהדדי תנן הכבש והמזבח ס"ב [גס פ"ה מ"ב] וזהו שיתין וארבע הוי תפסין בקרקע העזרה והתם לגבי תפיסת הקרקע קא מני להו ומשנינן נמלא שראש הכבש פורח ועולה על שתי אמות של כניסת היסוד וסובב וממלא שמי אמות העליונות ונבלעות בל"ב של מזבח. מדקתמי פורח על אמה של יסוד מכלל דאיכא כניסת היסוד ב' לדרוס קשיא בא' לרב דאמר דאובל צמורה אמה אחת וצדרוס אמה אחת דקתמי ותו לא צננין קאמר והכבש יב' צדרוס הוא ויש תחתיו כניסת יסוד המזבח: **אימא כנגד אמה יסוד**. כנגד מקום שהכניסה ראויה להיות ולא שהיתה שם ומייהו שמי אמות נבלעות לתוך ל"ב של מזבח שהיה נכנס לתוך הפנימי יב' שכנגד בליטה שהיסוד התחיל בה דא' לאכול זה צדרוס אמה אחת: **מלנן**. הוא פסוס מרובע עשוי מארבע קרשים וכל אחת ארוכה ל"ב כעין אנשטר"א שעושין לכירים ורוחב הקרש אמה והוא גובהו של מלנן ממלאו יד' אצנים וסיד וזפת וקוניא עד שמשווהו לגובה המלנן: **מפולמות**. לחות: **קוניא**. ניתוח יב' אצר כעין שעושין ללפיו כלי חרס שקורין פולמי"ר: **וממחה**. אישפרידיו"ר בלע"ז. ושופך בתוך המלנן על אצנים ב' ונדבקים יחד על ידי אלו וזה היסוד הראשון שניינו בו עלה אמה: **וחזור ומציא בו'**. ומושיבו על זה וממלאו מנאלת ב' כניסת אמה זה א' יסוד בזלט אמה זה סובב: **וחזור ומציא בו'**. וחו סובב על זה היה כהן מדמפרש ואזיל שהמלנן השלישי שהושיבו על זה קצר ממנו שמי אמות על שמי אמות נמלא האמצעי בזלט מתחת העליון אמה בכל זד: **מקום המערכה**. כלומר ראש המזבח: **וחזור ומציא מלנן של אמה בו'**. ומושיבו בזוית המזבח מלמעלה. קתמי מייהא מלנן התחמון של ל"ב על ל"ב אלמא יסוד בזלט צו מד' רוחמיו:

איזהו מקומן פרק חמישי וזבחיה

נר.

לז א מ"י פרק ו' מהלכות מעה"ק הלכה כ': **לח ב** מ"י פ"צ מהלכות בית הבחירה הלכה י': **לפ ג** מ"י שם הלכה ה': **ב ד** מ"י שם הלכה טו:

תורה אור השלם

1. לבנימן אמר ירדו ידועה ישבן לבטח עליו חפץ עליו כל היום ויבין בחפזו שבוך: **דברים** לג, יב

מוסף רש"י

חופף. כאלס המתחמך מממת שאינו משיג תאוותו (יחזא יב), **אלס** התלעצר חופף ומתחמך בצנדין לשון שפשוף, כמו מור חופף ומפספס (מגילה ב). **ארשפויכן** להקב"ה. שהיה הארון נתון בחלקו (שם ושם). **עצות קדשי** הקדשים בניו בחלקו (סוטה יז). **ממול ערפה**. ערפה גובה הראש, מול ערפה למטה לצד האגפים, מול הכוונה את העורף: **ומבדיל**. בשני סומנין כדיליף כהלל שמועין (קטן סד): **במצא פורח בו'**. ומניע ללשג המונח (קטן סב): **מפולמות**. לשון ליתלות (תנ"ג יב):

לעזר רש"י

דפרוטי"ר דגרנטו"ר **דפרוטי"ר דגרנטי"ר**. לשפשף לחטט. **אנשטר"א אישטר"א**. מוקד, כיריים. **פולמי"ר פלומי"ר**. לכסות, למשוה בעופרת. **אישפרידיו"ר דישטניפדיו"ר**. לערבב (בנחל):